

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาตามหลักสัปปายะ 7 วิธีใหม่

Management of Educational Institutions According to the Principles of Sappaya VII in the New Normal

ศุภวรรณ การุญญะวีร์
Supawan Karunyaweewee

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Thailand.
Email: karunyaweewee@gmail.com

Received July 16, 2021; Revised August 22, 2021; Accepted September 28, 2021

บทคัดย่อ

บทความเรื่องการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 7 มีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์ถึงภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสิ่งเหล่านี้ให้บรรลุเป้าหมายนั้นได้ จำเป็นต้อง อาศัยผู้นำ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรทางการศึกษา ซึ่งจะบริหารจัดการองค์กรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ตามความสนใจของผู้เรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยจัดการบริหารด้วยการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมดูแลแหล่งเรียนรู้ โดยการบูรณาการหลักสัปปายะ 7 เพื่อให้แหล่งการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสแหล่งเรียนรู้และสามารถเพิ่มทักษะในการนำไปปฏิบัติได้จริงเพื่อทำให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ชุมชน สังคม รวมทั้งประเทศชาติ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; แหล่งเรียนรู้; สัปปายะ 7.

Abstract

This article on the management of learning resources according to Sappaya VII aims to analyze the mission of elementary school administrators in school. The management of these studies to achieve these goals requires leaders such as school administrators. Which is a person who is extremely important to an educational organization. Which will manage the educational organization to be successful and in accordance with desirable guidelines. Therefore, school administrators are important mechanisms and important variables in the provision of quality education. The administrators play an important role in promoting and encouraging teachers to

organize. Environmental conditions Learning materials and facilities to create a learning atmosphere as well as encourage learners to exchange learning with each other. For learners to learn and develop learners according to their potential. According to the interest of learners. Have skills in acquiring knowledge from various learning sources and able to apply learning methods in daily life. By managing by planning Organizing, directing, coordinating and supervising the learning resources by integrating the principles of Sappaya VII to provide the learning resources appropriate to the age of the learners. Promote the learning skills in the 21st century appropriately according to the ability of the learner, which may apply the knowledge that arise from the exposure of the learning resources to be applied and can increase the skills arising from the learning until they can be put into practice. To bring the greatest benefit to both oneself and others, the community, society, including the nation

Keywords: Management; Learning Resources; Sappaya VII.

บทนำ

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้และ สาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ มีความสามารถในการใช้กระบวนการวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียน กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) ดังนั้นจึงถือได้ว่า เป็นภารกิจที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบ โดยเริ่มจากการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับ และติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ จึงจะทำให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองจนเกิดการเรียนรู้ และมีความสุขในการเรียนในสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาไม่ครอบคลุมทั้งระบบการปฏิบัติ การบริหารจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ยังขาดประสิทธิภาพ การใช้แหล่งเรียนรู้ไม่เต็มศักยภาพ การจัดกิจกรรมไม่หลากหลาย (ณรงค์ศรี ราชมณี, 2553) จะต้องนำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ไปปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สาคร มหาหิงค์, 2560) อย่างไรก็ตามหากมีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพให้ดีขึ้น เช่น การจัดห้องสุขา การจัดห้องเรียน การจัดบริเวณโรงเรียน และการจัดอาคารเรียน เป็นต้น จะส่งผลดีต่อการเรียนของนักเรียน สามารถเสริมสร้างพัฒนาการได้อย่างเหมาะสม เพราะว่าการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการที่เหมาะสมจะเกิดการเรียนรู้ สามารถส่งพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม (ณัฐภัก อุตโท, 2558, อัญชลี รัตนพร และคณะ, 2562) ซึ่งหากมีการได้นำหลักพุทธธรรมในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม คือ สัปปายะ 7 (มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2539; พระพรหมคุณาภรณ์ ป. อ. ปยุตโต, 2558) จะทำให้ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหมดไป หรือลดน้อยลงได้ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 7 เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามพึงประสงค์ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ เมื่อศึกษาแล้วจะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการ ได้มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดแตกต่างกันออกไป เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา ผู้เขียนจะได้นำเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1) แนวคิดการบริหารจัดการ

แนวคิดการจัดการตามหลักการบริหาร (Administrative Management) มุ่งเน้นที่การจัดการองค์การ ในภาพรวมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ การจัดการตามหลักการบริหาร มองว่าผู้จัดการและผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการ ประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม และส่วนงานต่าง ๆ ในองค์การนักคิดคนสำคัญของการจัดการตามหลักการ บริหาร คือ เฮนรี ฟาโยล์ (Henry Fayol) ค.ศ.1841-2521 เฮนรี ฟาโยล์ (Henry Fayol) เป็นนักอุตสาหกรรมชาว ฝรั่งเศส เป็นบุคคลที่โดดเด่นในการจัดการตามหลักการบริหาร เขาเป็นผู้เขียนหนังสือพื้นฐานการจัดการ อุตสาหกรรมทั่วไป (General and Industrial Management) เขามุ่งหวังที่จะดึงเอาประสบการณ์ของตนเอง ออกมาเผยแพร่เป็นวิธีการปฏิบัติทางการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้จัดการคนอื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการ บริหาร โดยเขาได้นำกระบวนการจัดการพื้นฐานไว้ 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมเป็นต้น (Price, 2004) นอกจากนั้น ได้กำหนดการจัดการไว้ 10 ข้อดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 หลักการจัดการ 10 ประการของเฮนรี ฟาโยล์

ข้อที่	หลักการจัดการ 10 ประการ
1	การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) งานควรถูกจัดแบ่งออกและมอบหมายงานนั้นให้พนักงานแต่ละคนรับผิดชอบ
2	อำนาจหน้าที่ (Authority) อำนาจหน้าที่ที่ควรถูกมอบหมายไปพร้อมกับความรับผิดชอบในส่วนงานแต่ละส่วน
3	ระเบียบวินัย (Discipline) ชี้แจงความคาดหวังและบอกผลที่จะตามมา หากพนักงานทำไม่ได้ตามความคาดหวัง
4	เอกภาพของสายบังคับบัญชา (Unity of Command) พนักงานแต่ละคนควรรายงานขึ้นตรงต่อหัวหน้าเพียงคนเดียว
5	เอกภาพในแนวทาง (Unity of Direction) วัตถุประสงค์ขององค์การ ควรมุ่งที่แนวทางเดียวกัน
6	ผลประโยชน์ส่วนบุคคลเป็นรองผลประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual Interest to the General Interest) ผลประโยชน์ขององค์การควรมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว
7	ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration) แรงพยายามที่ช่วยส่งเสริมการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การควรได้รับการตอบแทน
8	การรวมอำนาจ (Centralization) ควรมีการกำหนดว่าใครเป็นผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา
9	สายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) การสื่อสารระหว่างส่วนต่าง ๆ ภายในองค์การควรเป็นไปตามสายบังคับบัญชา
10	ความเป็นระเบียบ (Order) ความเป็นระเบียบในการทำงาน

2) ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ

นักวิชาการและผู้บริหารที่สำคัญได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแนวคิดเกี่ยวกับหลักการ หรือ ภาระหน้าที่ในการบริหารที่แตกต่างกันไว้ ดังนี้

กูลิก และ เออวิก (Gulick & Urwick, 2003) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารนั้นต้องประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ หรือเรียกกันย่อ ๆ ว่า “POSDCoRB Model” ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดการองค์การ 3) การจัดหาบุคคล 4) การอำนวยการ 5) การประสานงาน 6) การรายงาน 7) การงบประมาณ สามารถได้อธิบายความหมายดังนี้

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2549) กล่าวถึง การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี 5 ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ

1. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

2. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

3. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

4. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

5. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

สรุป กระบวนการบริหารจัดการองค์การทางการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและเป็นไปตามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น โดยใช้กระบวนการดังนี้ การวางแผน การจัดองค์กร (O=Organizing) การสั่งการ (D=Directing) การประสานงาน(Co=Coordinating)และการควบคุมดูแล (C=Controlling)

แหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ศูนย์รวมที่ประกอบด้วย ข้อมูล ข่าวสาร กระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนการสอน ที่มีรูปแบบแตกต่างจากกระบวนการเรียน การสอนที่มีครูเป็นผู้สอนหรือศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่มีกำหนดเวลาเรียนยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน แหล่งการเรียนรู้ว่าเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ ประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหา ความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน เกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) แหล่งการเรียนรู้ เป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ วิทยากรภูมิปัญญาชาวบ้านและประสบการณ์อื่น ๆ และสิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เกิดขึ้นตามธรรมชาติมนุษย์สร้างขึ้นหรือตัวมนุษย์เอง โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วย ตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง (วีระพน ภาณุรักษ์, 2559)

สรุป แหล่งการเรียนรู้ คือ ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ บ่อ เกิด แหล่ง ที่ หรือศูนย์รวมความรู้ที่ให้เข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญ ซึ่ง ตามความหมายนี้ แหล่งการเรียนรู้จึงอาจเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นได้ทั้งบุคคล สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต และแหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งรวมวิทยาการ ที่

สังคม ยอมรับและถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้า ของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็น เครื่องหมายของความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ

2) ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้

ประมวล วะสี (2543) กล่าวว่าโรงเรียนควรมีความสัมพันธ์กับชุมชนในเรื่องแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. เรียนรู้จากคนในชุมชนซึ่งในชุมชนมีผู้รู้ด้านต่าง ๆ มากมายมากกว่าที่ครูสอนท่องหนังสือมาก ผู้นำ ชุมชนที่เป็นนักศิลปกรรมถ้าเปิดโรงเรียนสู่ชุมชนให้ทั้งครูและนักเรียนได้เรียนรู้เข้าไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริง การ เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

2. เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนควรสำรวจและสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพิ่มขึ้นให้เป็นแหล่ง เรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นทุ่งนาป่าเขา แหล่งน้ำ วัด แหล่งอนุรักษ์ป่า แหล่งอนุรักษ์สัตว์ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ พิพิธภัณฑ ์ ตำบลทุกตำบลควรสร้างพิพิธภัณฑ์ของตนเอง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรม

3. เรียนรู้จากชุมชนการเรียนรู้ควรจะเรียนเรื่องของชุมชนให้มากที่สุด เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม การแพทย์พื้นบ้าน ศาสนา

4. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในชุมชนครูและนักเรียนควรจะเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจริงใน ชุมชน เช่น ทำการเกษตร หัตถกรรมแปรรูปอาหาร งานช่าง ธุรกิจชุมชน การท่องเที่ยว เป็นต้นซึ่งจะช่วยให้ครูและ ผู้เรียนตระหนักในสำคัญและภูมิใจในท้องถิ่น

สรุป สภาพแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่เหมาะสมจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และ เป็นแหล่งที่จะทำให้ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติหรือได้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้ เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่ม เพื่อนระหว่างครูกับนักเรียนระหว่างวิทยากร ประจำแหล่งเรียนรู้กับครูและนักเรียนรวมทั้งเป็น แหล่งที่ผู้เรียนอาจอาศัยการสืบค้นของตนเองอย่างเต็มที่

หลักสัปปายะ 7

สัปปายะเป็นที่สบายและเป็นอุปการะแก่การชักนำจิตเข้าสู่สมณะและวิปัสสนา มี 7 ประการ ได้แก่ อากาศ โคจรคาม การพูดคุย บุคคล โภชนะ ฤดู และอิริยาบถ (มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) (2551) ได้กล่าวไว้ว่า สัปปายะ หมายถึง ความสะดวก ความ เหมาะสม ความเกื้อกูล และความสำราญ คำไทยใช้ว่า สบาย คำวัด หมายถึง สิ่งที่เหมาะสม สนับสนุนเกื้อกูล ส่งเสริมอำนวยให้เกิดความสะดวกสบาย เกิดความคล่องตัวในที่อยู่อาศัย และการทำความดี เช่น การบำเพ็ญเพียร การทำกรรมฐาน เป็นต้น

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต) (2558) ได้กล่าวว่า สัปปายะ 7 หมายถึง สิ่งที่สบาย, สภาพเอื้อ, สิ่งที่เอื้อต่อการอยู่ดีและการที่จะพัฒนาชีวิต, สิ่งที่เหมาะสม อันเกื้อหนุนในการเจริญภาวนาให้ได้ผลดี ช่วยให้สมาธิ ตั้งมั่น ไม่เสื่อมถอย

กรรมการศาสนา (2554) ได้กล่าวไว้ว่า สัปปายะ (สบาย) หมายถึง สภาพที่เอื้อ เกื้อหนุน เหมาะสม กับการเป็นอยู่ การทำกิจกรรมหรือดำเนินกิจการต่าง ๆ อย่างได้ผลดีเป็นคุณภาพชีวิต

สนิท ศรีสำแดง (2547) ได้กล่าวไว้ว่า สัปปายะ หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวก มีประโยชน์ สิ่ง ที่เหมาะสมและน่าพอใจ

สรุปได้ว่าสถานที่ วัตถุ สิ่งของที่ เหมาะสมเกื้อกูล อำนวยความสะดวก เหมาะแก่การทำกิจกรรมต่าง ๆ จิตใจในตั้งมั่น ในการทำความดี เช่น การบำเพ็ญเพียร การทำกรรมฐาน อันสนับสนุนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมี สมาธิในการเรียนรู้มากขึ้น และช่วยพัฒนาชีวิตคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

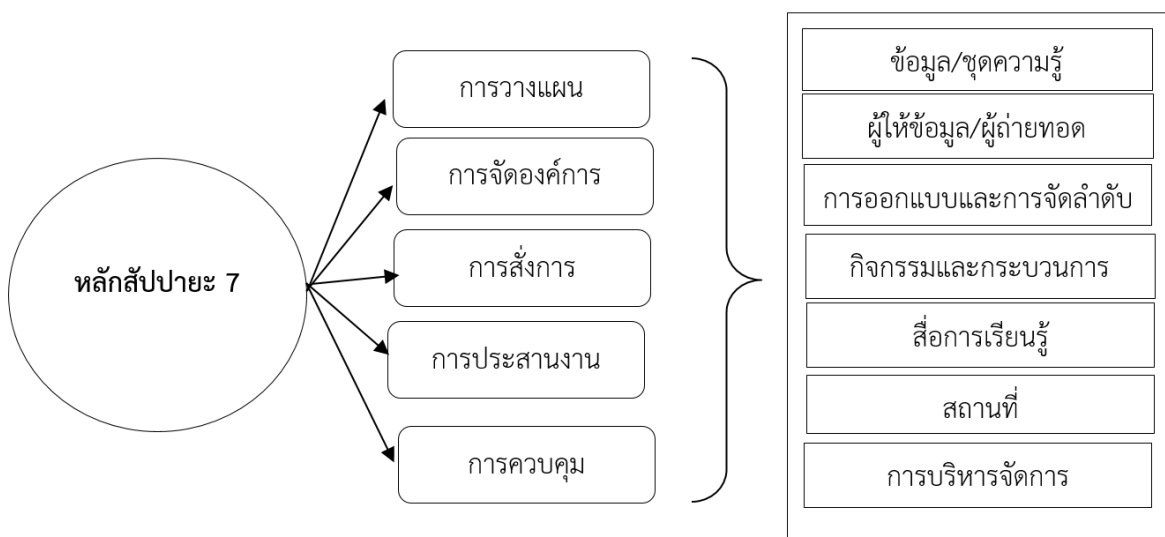
การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 7 ในสถานศึกษา

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในวิธีใหม่นั้นเป็นโจทย์สำคัญและท้าทายกับผู้บริหารสถานศึกษาโดยการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เป็นการจัดการเพื่อการแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยแหล่งการเรียนรู้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประโยชน์แหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ ประโยชน์ของแหล่งการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายขึ้นเร็วขึ้นช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ ที่แปลกใหม่น่าสนใจและทำให้เกิดการอยากรู้อยากเห็นส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่าง ผู้เรียนเกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้เรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้เชื่อมโยงกันช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ วิธีการใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติมช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในหลายมิติ จากแหล่งเรียนรู้และสื่อที่หลากหลายเชื่อมโยงโลกที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนได้รับการพัฒนาการด้านต่างๆ ดังนี้คือด้านความรู้ แหล่งการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เชิงเนื้อหาความรู้เชิงกระบวนการความรู้เชิงประจักษ์ สามารถพัฒนาความอยากรู้เชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมการค้นหาและเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มต่างๆ ตลอดจนสามารถนำความรู้มาพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 7 ในสถานศึกษาในวิธีใหม่เป็นการบูรณาการกับหลักสัปปายะ 7 ซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักพุทธศาสนาด้วยการวางแผน การจัดการ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมการบริหารในด้านของสถานที่ วัตถุประสงค์ สิ่งของที่ เหมาะสมเกื้อกูล อำนวยความสะดวก เหมาะแก่การทำกิจกรรมต่าง ๆ จิตใจในตั้งมั่น ในการทำความดี ช่วย สนับสนุนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนรู้มากขึ้น และช่วยพัฒนาชีวิตคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

องค์ความรู้จากการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาตามหลักสัปปายะ 7 วิธีใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาตามหลักสัปปายะ 7 วิธีใหม่

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาตามหลักสัปปายะ 7 วิธีใหม่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการโดยมีการวางแผน การจัดการ การสั่งการ

การประสานงาน และการควบคุมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โดยอาศัยข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล การออกแบบและการจัดลำดับ กิจกรรมและกระบวนการ สื่อการเรียนรู้ สถานที่และการบริหารจัดการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลกต่อไป

บทสรุป

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 7 ในสถานศึกษาเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดย โดยแหล่งการเรียนรู้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมให้แก่ผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ ที่แปลกใหม่ น่าสนใจและทำให้เกิดการอยากรู้อยากเห็น ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่าง โดยผู้บริหารบูรณาการกับหลักสัปปายะ 7 ซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักพุทธศาสนาซึ่งได้แก่ สถานที่ วัตถุประสงค์ สิ่งของที่ เหมาะสม เกื้อกูล อำนวยความสะดวก เหมาะแก่การทำการกิจกรรมต่าง ๆ จิตใจในตั้งมั่น ในการทำความดี ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนรู้อย่างมากขึ้น และช่วยพัฒนาชีวิตคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอย่างมั่นคงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2554). *ความรู้ศาสนาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *การพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- ณัฐภัก อูทโท. (2558). *การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพ โรงเรียนอนุบาลวัดช่องลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 (วิทยาลัยนพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นงศ์ศรี ราชนณี. (2553). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (วิทยาลัยนพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประเวศ วะสี. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2551). *พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ คำวัด*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). *พุทธวิธีในการบริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2558). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: ผลิตธรรม.
- มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2552). *การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.

- วีระพน ภาณุรักษ์. (2559). รูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม(ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎี). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สนิท ศรีสำแดง. (2547). *พุทธศาสนากับการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สาคร มหาหิงค์. (2560). การบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4. *วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 4(3), 574-589.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). สำนักนายกรัฐมนตรี. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อัญชุลี รัตนพร และคณะ. (2562). แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(1), 94-104
- Gulick, L., & Urwick, J. (2003). *Papers on the Science of Administration*. (2nd ed.). New York: Institute of Public Administration.
- Price, A. (2004). *Human Resource Management*. (2nd ed.). London: Prentice-Hall.